

DOMOVINA

Ogiasi:

Za 1 mm x 60 inseratnega stolpca mali 80 vinarjev, vsakdanji 1-20 K, poslane, posmrtnice in reklame 2 K. Večkratne objave popust.

Izhaja ob ponedeljkih, sredah in petkih.

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Sežna ulica 6. Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva c. 16, Tel. 7A.

Narečnina:

Za cela „Domovine“ (trikrat na teden) mesečno 3 K, šestmesečno 18 K, polletno 35 K, celoletno 65 K. Polletna štiričlana mesečno 1 K, šestmesečno 3 K, polletno 6 K, celoletno 12 K.

Najnovejše vesti.

DR. VESNIČ O ČRNI GORI.

LDU. Beograd, 1. junija. Včeraj je sprejel ministrski predsednik v prisotnosti ministra za prehrano in obnovo zemlje črnogorsko deputacijo, ki je došla zaradi ureditve tekočih poslov. Ministrski predsednik je naročil deputaciji, naj ponese svojim rojakom njegov srčni pozdrav, ter naj se nikomur ne puste ustrahovati in slepiti. Nadalje jih je prosil, daj sporoče, da je delo za ujedinjenje Črne gore s Srbijo tem potom za državo SHS izvršena stvar, o kateri ne morejo in nočejo dvomiti niti inozemci niti tuzemci. Prebivalci Črne gore bodo imeli kmalu priliko, poslati svoje poslance k svobodnim volitvam v ustavotvorno skupščino, kjer bodo ravnopravni s predstavitelji iz ostalih krajev dogradili našo skupno domovino. Dr. Vesnič je končno priporočal odposlancem, da pozovejo svoje rojake na delo, ki je edino in najboljšo sredstvo za povzdigo blagostanja.

IZPRAZNITEV SZEGEDINSKEGA OZEMLJA.

LDU. Dunaj, 31. maja. Kakor poroča „Mitagspost“ iz Budimpešte, je bila madžarska vlada obveščena po budimpeštanski ententni komisiji, da bo ententa v kratkem storila potrebne korake, da bodo Srbi izpraznili zasedeno ozemlje okoli novega Szegedina. Srbe bodo baje prisilili, da bodo to ozemlje izpraznili najkasneje do konca junija.

POVRATEK NASIH DOBROVOLJCEV IZ SIBIRIJE.

LDU. Amsterdam, 1. junija. (DunKU.) „Times“ javljajo iz Pekinga: Vse češke, jugoslovenske, poljske in romunske čete v Sibiriji se nahajajo sedaj v Vladivostoku in odidejo odondot koncem junija, ako bodo imele na razpolago transportnih parnikov. List pripominja, da se bo morala sedaj Japonska izraziti o vprašanju japonske zasedbe, ki bi morala prvotno pomehati takoj, ko zapustijo Sibirijo zavezniške čete. Na daljnem vzhodu vlada vznemirjenje, da je Japonska svoje tri divizije pred kratkim ojačila za 10.000 mož.

AVSTRIJSKI ZASTOPNIKI PRIDEJO V BEOGRAD PROSIT ZA ŽIVILA.

Dunaj, 1. junija. (Izvir. poroč. „Domovine“.) Avstrijski državni tajnik prehranjevalnega urada, dr. Loewenfeld-Ruß, odpotuje jutri zjutraj z več strokovnjaki v Beograd, da konferira glede obnove odpuščenih kompenzacijskih pogodb. V Beograd prispe tudi v Padovi se mudeči avstrijski tajnik za trgovino, Zerdik, ki bo istotako prisostvoval posvetovanjem. Pogajanja bodo trajala več dni in imajo predvsem namen, doseči izboljšanje prehranjevalnega položaja Avstrije.

DR. TRUMBIČ PROTI D'ANNUNZIJU.

LDU. Pariz, 1. junija. Zunanji minister doktor Trumbić je dal „Matinu“ sledečo izjavo: Zelo važne razloge imamo zato, da se bojimo, da dogodki na Sušaku ne predstavljajo samo prejudicio. Gotove je, da pripravljajo d'Annunzio razširjenje okupacije v coni, katero ščitijo jugoslovenske čete. Za nobeno ceno mi ne bi hoteli, da se to izvede. Mi smo se trdno odločili, prepričani to z vojaško silo. Nikakor ne nameravamo rešiti reškega vprašanja z orožjem. Dolžnost naših zaveznikov je, da napravijo konec temu neznošnemu položaju, ki nima primere v zgodovini. Ne postavljam se na stališče narodnega tekmovanja, pač pa opozar-

jam na to, da predstavlja d'Annunzijevo vojaški teror na Reki zločin proti vsej Evropi. V času, ko je na dnevnem redu najvažnejše vprašanje dviganja gospodarskega napredka vse Evrope, trdim, da tako dolgo o tem ne more biti govora, dokler vlada d'Annunzio na Reki. Odkar je Reko zasedel d'Annunzio, ne samo da mi ne moremo izvažati žita, živine in drv v zavezniške države, niti Dalmacije ne moremo preskrbovati z živili. V imenu bivših gospodarskih interesov zahtevam od zaveznikov, da napravijo konec blokadi, vsled katere trpimo mi vsi.

NITTIJEV TAJNI UKAZ PROTI NACIONALISTIČNEMU GIBANJU.

Rim, 1. junija. (Izvir. poročilo „Domovine“.) „Idea Nazionale“, ki ni več osamljena v boju proti Nittiju, objavlja tajni ukaz italijanskega ministrskega predsednika na vse prefekte, da morajo z vsoto strogostjo zatreti vsako nacionalistično gibanje, češ, da je to gibanje plačano od neke tuje države. „Epoca“ piše, da je položaj kabineta jako resen.

REŠKO ODPOSLANSTVO PRI NITTIJU.

LDU. Rim, 1. junija. Italijanski ministrski predsednik je sprejel poslanstvo z Reke in mu podal izjavo o pogajanjih glede rešitve jadranskega vprašanja in o težkočah, ki ovirajo izvedbo programa italijanskega ljudstva, to se pravi londonskega dogovora in pridruženje Reke. Ministrski predsednik je izrazil željo, priti do sporazuma z Jugoslavijo in hkrati zadovoljiti italijanskim zahtevam. Reško odposlanstvo je odšlo z vtisom, da bo Nitti storil, kar mu je mogoče, da očuva italijanske interese na vzhodnem bregu Jadrana.

NEMCI NEPRESTANO MOTIJO RAZPRAVE.

Praga, 1. junija. (Izvir. por. „Domovine“.) Današnja seja čehoslovaške narodne skupščine je bila jako burna, mestoma naravnost viharna. Ministrski predsednik Tusar je bil med svojim govorom ponovno od Nemcev prekinjen. Ko je govoril o pavšalnem sumničanju nemškega parlamentarnega združenja, je nastal v nemških klopih velik hrup. Nemci so vpili: „To je vse laž! To je komedija! Policijska država!“ Ko je za Tusarjem stopil na govorniško tribuno nemški poslanec Lodgmann, so ga sprejeli Nemci s Heil-klici. Pri vseh teh kravalih se je splošno opažalo, da se jih nemški socialisti niso udeleževali. Sredi splošnega hrupa je stopil v zbornico madžarski poslanec Szentivany, ki je bil na podlagi nove amnestije izpuščen iz zapora. Madžari in Nemci so mu priredili viharne ovacije. Ko se je posl. Lodgmann oglašil vnovič k besedi in zatrjeval, da hočejo biti Nemci demokrati, so mu odgovarjali nemški socialisti: „Ampak Franc Jožefovi demokrati!“ Nemški nacionalisti so se divje zakadili proti nemškemu socialistu Hahnu in mu grozili s pestmi, za kar pa se ta ni niti zmenil. Posl. Lodgmann je šel v svojem izzivanju tako daleč, da je izjavil, da Nemci ne priznavajo čehoslovaških zakonov, vsled česar je dobil ukor. — Seja senata je bila popolnoma mirna.

POGAJANJA MED RUSIJO IN ANGLIJO.

Pariz, 1. junija. (Izvir. poroč. „Domovine“.) Lloyd George je že danes sprejel odposlanca sovjetske vlade Krasnina. Ta naglica je vzbudila v Londonu precejšnje začudenje. Pogajanj se niso udeležili niti zastopniki francoske niti italijanske

vlade, kljub temu, da so bili povabljeni. Vršila so se le nekaka predposvetovanja za obnovo trgovinskih odnošajev med Rusijo in Anglijo. O političnih vprašanjih se ni razpravljalo. Zdi se, da so izvajanja Krasnina o gospodarskem položaju Rusije vzbudila pri angleških ministrih veliko začudenje. Krasnin je opozarjal, da ima Rusija pripravljene ogromne množine žita, konoplje in petroleja.

Katoliški demokratizem.

Ker smo izrekli svoje pomiselke proti občinskemu volilnemu redu v tej obliki kakor jo je dala Koroščeva vlada, nam naši klerikalci očitajo nedemokratičnost. Vprašamo našo duhovščino, kdaj je pustila soodločati o stvareh, ki se posredno tičejo cerkvenega premoženja in duš vernikov. Kdaj ste že slišali, da so farani volili cerkvene ključarje, ki gospodarijo z ljudskim premoženjem za cerkvene namene. Fajmošter jih sam imenuje. Kdaj ste čuli, da bi farani volili, izbirali za svojo faro kaplane in fajmoštre? Kdaj ste slišali, da bi se navadni verniki bili udeležili in imeli glasovalno pravico na cerkvenih sestankih, sinodah, zborih, kjer se dajejo cerkvene postave za ljudstvo in nad ljudstvom? 2000 let je stara cerkev. Nikdo je ne ovira, da bi ne mogla v cerkvenih vprašanjih dati volilne pravice svojim vernikom, in vendar je duhovščina izključila od te pravice vse njene podanike. Duhovščina noče ničesar slišati v lastnem področju niti o moški volilni pravici, kaj šele o ženski. Farizeji ste, na jeziku nosite demokratizem in socializem, v srcu in v svoji lastni hiši pa ste najhujši absolutisti!

Mi in Avstrija.

Danes odpotujejo z Dunaja v Beograd odposlanci avstrijske vlade, ki ostanejo v naši prestolnici nekaj dni, da se z našo vlado pomenijo o nekaterih gospodarskih vprašanjih. Šlo bo seveda v prvi vrsti za dobavo živil Avstriji iz naše države, ker teh Avstriji najbolj primanjkuje, teh išče na vseh straneh in v prvi vrsti pri nas, ki imamo živil dovolj in smo tudi sosedje, je torej prevoz lažji in sigurnejši kakor iz oddaljenih držav.

Pogajanja, ki se bodo te dni vršila med našo vlado in zastopniki avstrijske vlade v Beogradu, bodo torej — vsaj na zunaj — izključno gospodarskega značaja, v resnici se bodo pa morala dotakniti tudi važnih političnih vprašanj, ki visijo med nami in Avstrijo in o katerih se mora ustvariti jasna slika.

Mi nismo sovražniki Avstrije. Dosegli smo našo svobodo in ujedinjenje, avstrijski Nemci nas ne morejo več zatirati, kakor so nas včasih zatirali — oni nam sploh niso več nevarni. Med nami in med Avstrijo nastane lahko najlepše medsebojno sosedsko razmerje, avstrijski trg postane lahko stalni odjemalec naših poljedelskih proizvodov in ravnotako je lahko naš trg dober odjemalec avstrijskih industrijskih izdelkov, ker naša industrija se nahaja še vedno v prvih povojih in veliko časa bo še preteklo, preden se ona tako močno razvije, da bo zadostovala domačim potrebam.

Za dobre medsebojne gospodarske stike med obema državama so torej dani vsi pogoji, ker Jugoslavija je v prvi vrsti poljedelska, Avstrija pa industrijska država in ker smo sosedje, je izmenjava blaga med nami čisto naravna. Ampak predpogoj za dobre medsebojne gospodarske odnošaje so brezdvomno dobri medsebojni politični odnošaji, ker večja politična nasprotstva navadno izključujejo redne gospodarske stike.

Mi smo nasproti Avstriji politično indiferentni in nimamo nobenih napadalnih namenov proti njej in ji tudi na noben drugi način ne želimo škodovati. Nasprotno, mi smo dovolj rahločutni, da se nam avstrijsko prebivalstvo celo smili zaradi težke usode, ki ga je zadela.

Za Avstrijo se to — vsaj danes še — ne more reči. Tam je še vedno veliko strupa, mnogo sovražstva do nas. Značilno je, da Italija v svojem bodočem sporu z nami, do katerega skoraj gotovo pride, računa tudi s tem, da bo Avstrija stala na njeni strani. Sicer Avstrija kot zaveznik ne pomeni veliko in najbrže nikdar ne bo veliko pomenila, ampak ako v Avstriji res prevladujejo taki politični nazori, da bi se naša severna sosedja v slučaju resnega spora med nami in Italijo pridružila Italiji, potem so prijateljsko-sosedski odnosi med nami in Avstrijo nemogoči; ker kdor stoji politično na strani Italije proti nam, ne more pričakovati od nas, da ga bomo gospodarsko podpirali. In dobri gospodarski odnosi med nami in Avstrijo pomenijo gospodarsko podporo Avstriji z naše strani, ker mi naše poljedelske proizvode lahko izvažamo tudi v druge države — saj imamo svoje morje —, odkoder bi dobivali v zameno industrijske izdelke, medtem ko Avstrija ne more dobiti dobavitelja živil in odjemalca svojih industrijskih izdelkov tako lahko.

Razumemo težaven položaj, v katerem se nahaja Avstrija, in zato ne moremo zahtevati od nje, da stopi politično na našo stran. Mi tega niti ne potrebujemo, ampak v naše odnose z Italijo naj se ona nikar ne vmešava, v tem sporu naj bo ona lepo popolnoma nevtralna, kakor bi obe državi, ki imata med sabo neporavnane račune, ne bi bili avstrijski sosedi, temveč bi se nahajali nekje prav daleč od njenih mej. To je naša odločna zahteva in predpogoj za prijateljske medsebojne gospodarske odnose.

Drugo je pa mir na naši meji proti Avstriji. Tudi v tem oziru ne moremo biti zadovoljni z Avstrijo, odkoder se sistematično hujska naše obmejno prebivalstvo — ne brez sodelovanja uradnih avstrijskih krogov.

Poglejmo samo na Koroško. Tam se ima izvršiti v kratkem plebiscit, četudi je jasno kot beli dan, da spadata oba glasovalna pasova po zgodovini in po večini, v kateri se nahaja proti Nemcem prebivalstvo našega jezika, k nam. In vendar, kaj se vse dela v Celovcu pod zaščito in celo s podporo avstrijskih uradnih krogov proti nam! Kako se v raznih letakih in listih, ki se vtihotaplajo iz Celovca na južno glasovalno ozemlje, sramoti naša država, naš narod in naš narodni kralj! Vse to avstrijska vlada ne-le samo trpi, temveč celo denarno podpira, samo da bi premotila slovenske Korošce, da bi glasovali za Avstrijo.

Izida glasovanja v južnem glasovalnem pasu smo sigurni, ker tukaj izpade glasovanje gotovo tako, da bo oddana za Jugoslavijo velika večina glasov, navzlic vsem hujskarijam iz Celovca. To bi mogla že zdavnaj izprevideti tudi avstrijska vlada in pustiti vsaj južni glasovalni pas v miru. Ampak ona tega noče izprevideti, temveč se še vedno podaja praznim nadam, da se bo dobila v južnem glasovalnem pasu večina za Avstrijo in zato podpira in vzdružuje ono neumno hujskanje našega ljudstva po raznih letakih in listih, tiskanih v Celovcu z dovoljenjem in tudi s podporo avstrijskih uradnih krogov!

To mora prenehati! Odposlancem avstrijske vlade naj se v Beogradu pove čisto jasno in odločno, da ni misliti na dobre medsebojne gospodarske odnose med našo državo in Avstrijo, ako bodo listi in letaki, tiskani v Celovcu z vednostjo in celo s podporo avstrijskih uradnih krogov, še dalje tako nesramno žalili naš narod, državo in kralja. Avstrijska vlada nam mora razen tega dati jamstvo, da bo ljudsko glasovanje tudi v Celovcu in njegovi severni okolici, ki se nahaja pod avstrijsko upravo, popolnoma svobodno, da se ne bo izvrševal nikak pritisk na ljudstvo, temveč da bo ono popolnoma nemoteno glasovalo tako, kakor ono misli, da je zanj boljše.

Naši vladi v Beogradu so razmere na Koroškem gotovo dobro znane in mi pričakujemo od nje, da bo odposlancem avstrijske vlade na primeren način pojasnila jugoslovensko stališče. Ti odposlanci ne prihajajo z Dunaja v Beograd zato, da bi nam kaj dali, temveč samo in edino zato, da bi od nas dobili malo vsakdanjega kruha v besede polnem pomenu. Tisti pa, ki prihaja k nam prosit vsakdanjega kruha, ne sme biti proti nam tako nesramen, kakor so avstrijski uradni krogi v Celovcu, on nas ne sme na tak način žaliti, kakor nas žalijo različni listi in letaki, ki se

z dovoljenjem in skoraj gotovo tudi s podporo avstrijske vlade tiskajo v Celovcu.

Na to stališče se postavi — upamo — tudi naša vlada in ako postanejo v Avstriji enkrat pametni, ne bo nobene ovire za prijateljske medsebojne gospodarske odnose, od katerih bo Avstrija imela več koristi, kakor od Rennerjeve rimske avanture in od celovških hujskajočih listov in letakov.

Dopisi.

Šoštanj. Sokol v Šoštanju je priredil na Binkoštni ponedeljek, dne 24. maja t. l., izlet na Goro Oljko, kjer se je občudovala naša lepa domovina, predavalo o demokratizmu v Sokolstvu in pelo narodne pesmi. Smoter izleta je bil, vzbujati še večje zanimanje za sokolstvo in privabiti nove člane, posebno k obrtnemu naraščaju. V predavanju se je opozarjalo, da na podlagi medsebojnega bratstva organizovano sokolstvo sovraži in uničuje frakarijo, klikarstvo in koritarstvo, da pa tudi ne odobrava nenarodni in naravnim zakonom nasprotujoči komunizem. Že prosta narava nam namreč kaže najrazličnejše vrste rastlin in stvorov sploh, ki se nikoli ne izenačijo, pač pa harmonično dopolnjujejo. Tako se tudi mi kot tvori narave le medsebojno bratsko dopolnjujemo in izrujimo ves nas moreči plevel brez ozira na desno ali na levo — in tedaj nam lepo vzcveti slovenska lipa, puščajoč tudi drugim dovolj solnca in zraka za življenje! J. S.

Gospodarstvo.

g. Izvozna carina na hmelj je vznemirila naše pridelovalce hmelja, ki sklicujejo protestno zborovanje na dan 3. t. m. (jutri) v Zalcu, v Roblekovih dvorani ob 3. uri popoldne. Protestni shod sklicuje hmeljarsko društvo za Slovenijo, na shod pa poziva vse hmeljarje sploh, ne samo društvene člane. Na shodu se bo razpravljalo tudi o zgoreni vladni valutni politiki.

g. Tudi vinorejci protestirajo. V Zagrebu bo 3. t. m. sestanek vinorejcev iz Hrvatske in Slavonije, ki ga je sklical vinorejski odsek gospodarskega društva za Hrvatsko in Slavonijo. Razpravljalo se bo o izvozni carini na vino, slivovko in konjak. Ta izvozna carina bi pomenila po mnenju imenovanega društva pravo katastrofo za naše vinogradništvo.

g. Parobrodarski promet po Donavi. Bavarsko parobrodarsko društvo „Lloyd“ je uvedlo redno paroplovno službo med Nemčijo in Jugoslavijo po Donavi. Reka Donava, ki teče v velikem delu po našem ozemlju in je plovna do Nemčije, je velikanskega gospodarskega pomena za našo državo, ker potom te velike reke stopamo v direktne stike z vsemi obdonavskimi državami in s Črnim morjem.

g. Agrarni klub. V Beogradu se je ustanovil agrarni klub od članov kmetske stranke in drugih strank. Cilj tega kluba je, da izdela novo ideologijo agrarne (kmetske) stranke in name-rava ustanoviti podružnice po vsej Jugoslaviji. Od Slovencev je v klubu dr. Bogumil Vošnjak, vseučilišni profesor.

g. Domača izdelovalnica zdravil. V Osjeku v Slavoniji se ustanovi velika kemična tovarna, v kateri bodo izdelovali vse vrste anilinovih barv, razne lekarniške potrebščine in do 70 lekarniških preparatov. Vsi ti preparati so že preizkušeni in čakajo samo na produkcijo na veliko. To pomeni za naše narodno gospodarstvo lep napredek, ker vsi ti predmeti prihajajo zdaj iz Nemčije.

g. Vinska klet. Za umno ravnanje z vinom je dobra, smotreno zidana in skrbno snažna vinska klet prva potreba. Seveda mora biti klet primerno urejena. Tako n. pr. se bo klet malega vinogradnika razločevala od kleti vinskih producentov in veletržcev. Kleti, ki služijo samo za prevretje mošta, se delajo navadno nad zemljo. Za kleti, v katerih se vino hrani, bodisi velike ali male, je eden glavnih pogojev, da ostane temperatura kolikor mogoče enaka, ne premokra in tudi ne presuha. Zato se delajo navadno pod zemljo. V kleti vladaj največja snaga in se mora dati dobro zračiti s posebnimi pripravami. Vhod v klet naj bo spreten, da bo dovoz in odvoz vina lahek. Vrata morajo biti primerno velika, da se tudi večji sodi lahko spravijo skozi nje. Zabraniti moraš v kleti kolikor mogoče tvoritev plesnobe. Zato treba vsak teden dobro snažiti — sode kakor tla in stene kleti. Tvoritev plesnobe se najbolj zabrani z dobrim zračenjem. Kjer pa se plesnoba vkljub temu tvori, je treba večkrat klet žveplati. V to svrhu obriši

najprej plesnobo vo vsej kleti in klet dobro izzračiti, potem zapri vse odprtine; v majhne posodice naloži nekoliko žvepla in ga zažgi ter klet zapri. Pri tem se tvori žveplena kislina, ki umori vse kali plesnobe in tudi zatohli duh po plesnobi. Za vsakih 50 m² vzemi dva do tri rezljaje žvepla, kakor jih rabiš za žvepljanje sodov. Žveplati je najbolje na večer, ko si končal druga dela in pusti žvepleno paro učinkovati vso noč v zaprti kleti. To žveplanje ponavlja vsak teden ali vsak drugi teden, dokler opaziš kaj plesnobe. Snago v kleti lažje vzdržiš, če so stene gladke in pobeljene z apnom.

Politični pregled.

Predvidevali smo, da koalicija radikalcev, klerikalcev in hrvatskih zajedničarjev ne bo dolgotrajna, ker teh strank medsebojno čisto nič drugoga ni vezalo kot želja po vladi. In res, že so se

začeli ločiti duhovi,

ki niso spadali skupaj. Hrvatski zajedničarji, po večini naprednega mišljenja, se ne strinjajo s klerikalci in nastopijo včasih kar očitno proti njim. Čisto naravno: kak dr. Lorković ali dr. Šurmin se vendar ne more strinjati s klerikalci v ničemer, še manj pa more podpirati klerikalno propagando, ki postaja vsak dan drznejša. Na Hrvatskem klerikalci in zajedničarji toliko da niso že popolnoma v laseh in zagrebška klerikalna „Narodna Politika“ že piše, da klerikalcev z zajedničarji ne veže nič skupnega. To smo mi že zdavnaj vedeli in zato je izključeno, da bi se mogli vzdržati za stalno v Jugoslaviji reakcionarni režim, ker se nazadnjaške stranke med seboj pač preveč razlikujejo. Tudi ljubezen med klerikalci in radikalci ne bo večna, ker bodo drug drugega kmalu do grla sili, ako že niso. Pač pa ima bodočnost demokratična stranka, ki ima skupna načela in se ne loči po pokrajinah in plemenih, temveč je popolnoma enotna. Naši klerikalci so se zelo motili, ko so mislili, da bodo s pomočjo hrvatskih in srbskih nazadnjaških strank nemoteno dolgo vladali v državi. Duhovi so se začeli ločiti in klerikalci bodo stali kmalu osamljeni in zapuščeni od vseh, ker nevarnost, ki preti naši mladi državi od klerikalizma, postaja vsak dan očitnejša.

Iz narodnega predstavnštva je treba omeniti

oster govor posl. Biankinija proti Italijanom,

o katerem smo prvotno dobili poročilo, iz katerega se je sklepalo, da je bil njegov govor naperjen proti Francozom, v resnici je pa bil naperjen proti italijanskim nasilstvom nasproti naši državi sploh. Bil je ta govor najostrejša obsodba italijanskega nacionalizma, kar se jih je še slišalo do sedaj v narodnem predstavnštvu in te obsodbe ni mogla zmanjšati pomirljiva izjava ministrskega predsednika dr. Vesnića, ki je — seveda — moral vzeti v zaščito naše „zveznike“, sicer se je pa gotovo tudi on strinjal z izvajanji tega dalmatinskega poslanca.

Danes se odpeljejo z Dunaja

odposlanci avstrijske vlade v Beograd,

kjer se bodo vršila več dni pogajanja med njimi in našo vlado o različnih, v prvi vrsti gospodarskih, vprašanjih. To se pravi, Avstrija bi imela rada od nas živila in naša vlada bi dobro storila, ko bi pri tej priliki opozorila zastopnike avstrijske vlade na hujskanje, ki prihaja iz Avstrije na naše koroško ozemlje in ki ga avstrijska vlada dovoljuje, ali pa celo še podpihuje in denarno vzdružuje. Naj se le da Avstriji kruha, ali samo pod pogojem, da preneha avstrijska agitacija proti naši državi na našem ozemlju.

Reški pustolovec d'Annunzio se je hotel te dni polastiti še Sušaka, ki ga loči od Reke samo Rečina. Neki francoski list je celo poročal, da je d'Annunzio že zasedel Sušak in razgnal odtam hrvatske urade, kar pa ne odgovarja resnici, kes se je

d'Annunzio ustrašil jugoslovanskih bataljonov,

ki so bili poslani proti njemu za slučaj, da bi se hotel res „proslaviti“ še z zasedbo Sušaka. D'Annunzio je pač tak junak kot vsi Italijani. Dokler ne vidi puške vpije, razgraja in dela najrazličnejše pajacade, če pa zagleda puške in še v rokah jugoslovanskih vojakov, utihne takoj. Dobro je, da je naša vlada nastopila tako odločno, ker ko bi te odločnosti z njene strani ne bilo, bi bil danes Sušak gotovo že v oblasti pustolovca d'Annunzia in njegovih razbojnikov in potem bi šel najbrže še dalje. Tako bo moral pa zapustiti

najbrže še Reko, kakor je to zahteval naš minister zunanjih zadev dr. Trumbić od zaveznikov, ker zasedba Reke po nerednih d' Annunzijevih vojakih pomeni blokado Jugoslavije in vseh drugih držav srednje Evrope, ki bi jim sicer služila Reka kot izhod na morje.

Zaradi resnih dogodkov v Italiji so bila pogajanja med Italijo in Jugoslavijo zopet odgodena,

in sicer do 15. julija, ker je italijanska vlada tako zaposlena z revolucionarnim gibanjem v Italiji, da se ne more pogajati z nami, ker danes ne ve, kaj bo jutri. Sicer čutimo mi vedno bolj vse težke posledice dejstva, da jadransko vprašanje še vedno ni rešeno in da se z njegovo rešitvijo vedno odlašajo, ampak deloma to ni slabo za nas, ker razmere v Italiji so take, da bo italijanska vlada, čim dalje jadransko vprašanje ne bo rešeno, tem mehkejša.

Nemci in Madžarji ustvarjajo v novoizvoljenem

čehoslovaškem parlamentu težke razmere,

kar so tudi pričakovali vsi poznavatelji nemškega in madžarskega naroda. V Avstro-Ogrski so bili Nemci in Madžarji gospodarji, in sicer hudobni, nasilni gospodarji, ki drugim narodom niti dihati najbrže ne bi radi dovolili. Sedaj so tudi oni deloma prišli v podrejen položaj, posebno na Čehoslovaškem, in četudi se ne more reči, da bi jih državni čehoslovaški narod zatiral, vendar civilizirani kakor bi jih gad pičil že zato, ker niso oni gospodarji v državi in ne morejo zatirati Čehov. Zato delajo kravale v parlamentu in se vedejo tako, da se vidi, da se še ničesar niso naučili iz zgodovine vojne. Tudi med slovaškimi poslanci je nekaj separatistov, ki bi radi videli, da bi bila Slovaška samostojna, in tudi ti delajo razne nerodnosti v parlamentu. Pa čehoslovaški narod je močan in bo že našel pota in načine, da napravi v svojem parlamentu red.

Na Ruskem se razmere vidno izboljšujejo. Zdi se, da je Ljening, ki je bil vedno zagovornik zmernejše politike, pregovoril tudi Trockega na popuščanje in splošno se pričakujejo

velike izpremembe v ruski notranji politiki,

ki so začetek demokratizacije države. Ta začetek je pravzaprav že storjen, ker je v gotovih mejah že priznana pravica do zasebne lastnine in proste trgovine in odpravljene so tudi izredne komisije, ki so izvrševale najrazličnejša nasilja. Tako bo polagoma od boljševizma odpadlo vse ono, zaradi česar je proti njemu nastopil ves svet, on se bo izpremenil v svojih temeljih in iz njega se bo razvila prava demokracija, ki je ravno nasprotje boljševizma, t. j. diktature enega stanu nad vsemi drugimi stani. Ampak drago je plačala Rusija boljševiški eksperiment! Še dolgo in dolgo se ne popravi škoda, ki jo je povzročilo divjanje boljševizma, ki je pač znal temeljito rušiti obstoječe, nesposoben je pa bil zgraditi na razvalinah stare družabne stavbe novo. Rusija je velika in silna in ona bo tudi to prebolela. Prišel bo čas, ko bodo rane zaceljene in bo Rusija stala zdravna pokoncu v novi moči in sili.

Novosti.

n. **Prenos zemeljskih ostankov sarajevskih atentatorjev v domovino.** V Möllersdorfu so pred par dnevi izkopali trupla v tamošnji jetnišnici leta 1916, umrlih sarajevskih junakov-mučenikov Nedje in Mitra Kerovića in Jakoba Milovića. Trupla so prepeljali v Terezin na Čehoslovaško, odkoder jih bodo o priliki vsesokolskega izleta jugoslovenski Sokoli prepeljali skupno s trupli glavnih atentatorjev Principa, Cubrinovića in Grabeža v Sarajevo.

n. **Plebiscitna komisija za Koroško.** Kakor znano, je veleposlaniška konferenca že sestavila plebiscitno komisijo za Koroško. Francijo bo zastopal v komisiji Chambrun, Italijo grof Borgheze, Anglijo pa polkovnik Peck. Našo državo bo zastopal rektor beogradskega vseučilišča, svetovnoznani balkanski poznavalec dr. Jovan Cvijić.

n. **Odkritje Krekovega nagrobnega spomenika.** V nedeljo dopoldne so na ljubljanskem pokopališču odkrili jugoslovenskemu apostolu dr. Kreku, ob veliki udeležbi narodnih društev in občinstva, nagrobni spomenik, ki predstavlja dva žalujoča orjaka. Spomenik je prevzela v varstvo mestna občina ljubljanska.

n. **Dijaška tragedija na Golovcu pred poroto.** V torek se je pričel pred ljubljansko poroto senzacionalni proces, ki je podal pretresljivo sliko ža-

lostnih socialnih in npravstvenih razmer, ki jih je ustvarila dolgotrajna vojna. Na zatožni klopi sedita dijak Vladimir Perko in šofer Edvard Koleča. Kakor znano, je dijak Perko svoječasno izvalil svojega tovariša Budino na Golovec, kjer ga je na zvižgačen način zastrupil s slaščico, potreseno s strihininom, in sicer z namenom, da se polasti njegovega denarja. Budina je po groznih bolečinah kmalu umrl. Perko je bil takoj aretiran in pri njegovem zaslišanju na policiji se je potem odkrilo še dejstvo, da je živel v nenravnih razmerah s šoferjem Kolečo, ki ga je v to zapeljal. Pri razpravi se je pokazalo, koliko skrbi je delal Perko svojemu vse časti vrednemu očetu, ki ga je s številnimi ginljivimi pismi hotel spraviti na pravo pot. Vsa ta očetova prizadevanja so pa ostala, žalibog, brez uspeha, ker fant je raje poslušal ono, kar so mu pravili slabi tovariši, kakor da bi se ravnal po lepih očetovih navodilih. In tako je prišel na zatožno klop. Porotniki so morali soglasno potrditi, da je kriv zavratnega roparskega umora in je bil obsojen na osem let težke ječe, njegov zli duh, šofer Koleča pa zaradi hudodelstva nečistosti proti naravi na dve leti težke ječe.

n. **Seton Watson v Zagrebu.** V noči od sobote na nedeljo je došel v Zagreb znani angleški novinar in pisatelj, Seton Watson, eden največjih prijateljev jugoslovenskega naroda. Sprejem na kolodvoru je bil slovesen.

n. **Okoli 250.000 K** je darovala zloglasna pomenčevalna družba „Südmark“ koroškimi Nemcem in nemškutarjem v propagandne svrhe v našem plebiscitnem pasu. Seveda Nemcem vse podkupovanje ne bo pripomoglo k zmagi.

n. **Protizidovsko gibanje v Zagrebu.** Zagrebško vseučilišče je precej močno poplavilo židovsko dijaštvo, zlasti iz sosednje Madžarske, ki kvari narodni značaj vseučilišča. Hrvatsko dijaštvo pripravljajo sedaj veliko protizidovsko gibanje, ki stremiti za tem, da se odstranijo vsi židovski dijaki, ki niso naši državljani in omeji tudi sprejemanje židovskih dijakov, naših državljanov.

n. **Tri lahke potresne sunke** so čutili o binkoštnih v črnomeljškem okraju. Najmočnejši je bil prvi. Slišati je bilo bobnenje in hiše so se zabalale. Ostala dva sunka sta bila znatno slabjša.

n. **Med nevihto,** ki je razsajala pred par dnevi po naših krajih, se je ponekod vsula tudi huda toča, ki je napravila precej škode. Posebno debela je bila toča v višnjegorskem okraju. V četrte ure je popolnoma opustošila bogata polja, travnike in sadno drevje. Pabila je tudi mnogo šip in napravila veliko škodo tudi po strehah na Vrhpolju. Popolnoma je uničila toča poljske pridelke po sledečih krajih in občinah: podobčina St. Vid, občina Češnjice, Radohova vas, Velike Pece, Dob, Bukovica in Temenica. Škoda je seveda velikanska.

n. **Nova iznajdba.** Ruski inženir Fedor Bogatirev je razkazoval pred par dnevi beogradskega občinstvu svojo novo izumljeno peč, s katero se pri jako majhni uporabi goriva v eni uri skuha obed za 20 oseb, obstoječ iz juhe in prikuhe. Poleg tega skuha peč še 50 litrov vode. Za vse to je potrebno samo 850 g drv. Inženir Bogatirev je doma iz Moskve in je deloval tudi že v znanih Edisonovih delavnicah v Ameriki.

n. **Samomor.** V Mariboru je v soboto dopoldne skočila 18letna Ana Gasparič s starega dravskega mostu v Dravo in utonila. Vzrok samomora ni znan.

n. **Usmrtimev.** Na dvorišču jetnišnice v Budimpešti je bil te dni usmrčen 25letni ključavničarski pomočnik Julij Jones, ki je za časa Kunove teroristične dobe izvršil v Budimpešti več umorov.

n. **Na begu ranjen.** Zaradi poizkušene vlope so aretirali v Mariboru bivšega narednika Julija Knupleža. Ko je hotel uteči roki pravice ter se niti trikratnemu pozivu „stoj“ ni hotel odzvati, je straža posegla po orožju. Knuplež je bil zadet v nogo in težko ranjen. Prepeljali so ga v bolnico. Po ozdravljenju se bo moral zagovarjati pred kazenskim sodiščem.

n. **Bratomor.** Na binkoštno nedeljo je Franc Gorjak v gostilni Gatschlhoferja v Mariboru v nekem sporu udaril parkrat s steklenico svojega brata Rudoffa s tako silo po glavi, da je ta že drugi dan umrl v bolnici.

n. **Žrtev Save.** Kovanje v Savi zahteva skoro vsako leto par žrtev. Pred par dnevi je utonil neki 22letni mladenič iz Trbovelj. Ljudje so ga videli, kako so ga odnašali valovi in kako je stegnil roke iz valov, da bi se za kaj oprijel, ali brez uspeha. Parkrat se je še malo prikazal iz vode in potem izginil.

n. **Avtomobilska nezgoda grškega kralja.** Grškemu kralju, ki se nahaja sedaj na Francoskem, se je pripetila pred par dnevi mala avtomobilska nezgoda. Njegov avtomobil je namreč v

bližini Pariza zadel v avtomobil nekega grofa. Kralj ni bil poškodovan, pač pa so bili tako grof kakor tudi vsi njegovi spremljevalci težko ranjeni.

n. **Silna vročina v Italiji.** Po vsej Italiji vlada izredno huda vročina. V Rimu, po poročilih italijanskih listov, že 88 let ni bilo take temperature.

n. **Polet iz Pariza v Prago v 5½ ure.** Prvi direktni polet Pariz-Praga je bil izvršen v 5 urah 20 minutah, kar predstavlja svetovni rekord.

n. **Vremenske nezgode v Angliji.** Vsled močnih nalivov je počil jez kanala Louth-Lincoln. Voda je vdrla v več hiš. Pri nesreči je utonilo 50 oseb, med njimi 4 ognjegasci. Tudi iz raznih drugih krajev prihajajo poročila o veliki škodi, ki jo je povzročilo zadnje neurje. Na več krajih so hudourniki raztrgali železniške tise.

n. **Železničarska stavka v Indiji.** Po poročilih iz Anglije so stopili železničarji v Indiji v stavko. Stavka nad 12.000 železničarjev. Stavkujoči so pokvarili signalne naprave in ustavljajo vlake. Red vzdržuje vojaštvo.

n. **Italijanski vladni verižniki.** V Rimu je bila te dni aretirana cela vrsta uradnikov, ki so ponoverili za preko 100 milijonov lir blaga, ki je bilo namenjeno za begunce. Med aretiranci se nahaja tudi neki oddelni načelnik notranjega ministristva. Pri prodaji blaga so napravili 50 odstotkov dobička. Italijani so res lahko ponosni na take uradnike.

Razno.

r. **Električni toki v človeku in živalih.** Voda teče vedno navzdol proti kraju, kjer se more neovirano razliti, kjer je še dovolj prostora. Podobno je pri elektriki. Tam govorimo o vodnih, tu o električnih tokih. Iz kraja večje napetosti pomika se elektrika na kraj manjše. — Tudi pri živih bitjih so dognali električne toke. Med dva, na koncih nestikajoča se zdrava prsta, položili so bakreno žico, ki se jih je tesno dotikala in bila na sredi v dotiki z aparatom, ki se takoj zgane, če je v žici kak električen tok in pokaže tudi tega smer. Pri zdravih prstih ni bilo opaziti v aparatu nikake izpremembe. Poizkuševalec si potem rani en prst in v rano dene en konec žice, drugi konec pa je bil še vedno v dotiki z zdravim prstom: aparat je zaznamoval električen tok, in sicer v smeri od zdravega proti ranjenemu prstu. Sledi: v telesu je elektrika, a izenačena. Ko pa je poizkuševalec ranil prst, nastale so v rani kemične izpremembe, napetost se je zmanjšala in iz kraja večje napetosti v zdravem prstu se je pomikala elektrika v kraj manjše proti rani. Poizkušali so dalje pri živcih. Vedno so opazili, da se pomika elektrika od mirujočega dela proti delujočemu. Potemtakem spremljajo vse naše duševno delovanje mali električni toki. Isto so dognali pri mišicah: električni tok je vedno krožil od mirujočega dela mišice proti delujočemu. Vsak gib živalskega telesa je torej opremljen od električnih tokov. So pa tudi živali, ki proizvajajo v gotovih delih svojega telesa take množine elektrike, da jim je mogoče z njo druge živali omamiti ali pa celo usmrtiti.

r. **Novozelandske kokoši.** V Novi Zelandiji žive kokošim podobni ptiči, „kivi“, ki so pokriti z mehkim dlakastim perjem. Angleži vozijo te čudne kokoši domov ter jih skrbno negujejo. Nekemu Angležu je poginil kivi že prvi teden po prihodu v London. Zaradi tega je dotični Anglež mislil, da kiviju ne prija mrzlo angleško podnebje. Ko pa so mrtvega kivija preizkali, so se prepričali, da temu ni tako, kajti v njegovem želodcu so našli dve zlati verižici, več metrov navite niti, gumbe, kamenčke ter neprebavljen fižol. Razumljivo je, da je žival s temi stvarmi v želodcu morala poginiti.

r. **Beduini pobili 1500 kristjanov.** V okolici Tyrusa v Siriji so izvršili tamošnji mohamedanski beduini strašen pokol nad kristjani. Vdrli so na konjih v mesto Abel in poklali nad 1500 prebivalcev. Sploh izvršujejo mohamedanci nad domačim krščanskim prebivalstvom neprestano nasilstva. Razburjenje med kristjani je tem večje, ker po ententnih četah nimajo zadostne zaslombe.

r. **Tajna poroka** — najnovejša reforma zakona. Amerikanka Hirst je razkrila novo obliko zakona in izkušnje, ki jih je napravila s svojo „tajno poroko“ vzbujajo baje v Newyorku veliko zanimanje. Gospa Hirst se je leta 1915. poročila s komponistom Danielsom. Toda razen prič, ki so bile navzoče pri svatbi, ni vedel nihče za poroko in gospa Hirst se je izdajala dalje za neporočeno. Izjavila je: Sklenila sva že v naprej natančno pogodbo, da nobeden ne sme motiti dela dru-

gega in da bova živela ločeno. Sestala se bova vedno le takrat, ako bi želela to oba. Predpotopno navado, da prevzame žena ime moža, sem odklonila. Ako bi dobila otroke, bodo nosili ime očeta toliko časa, dokler ne odrastejo toliko, da zamorejo sami odločiti, katero ime hočejo imeti. Ta tajni zakon pa se zamore izvesti seveda samo v velikih mestih.

r. **Letalec kot „Bog“.** Letalca Rineveld in Brand, ki sta poletela iz Anglije v južno Afriko, sta po svojem povratku pripovedovala sledeče izredne doživljaje: Imela sva izredno srečo. Pristala sva le dvakrat. Plula sva ure in ure nad neizmerno morsk gladino. Nato sva več dni križarila nad širnimi puščavami in prišla končno nad izredno velik pragozd. Posebno naju je presenetilo dejstvo, da sva v osrčju Afrike našla izkrcevališča, pripravljena za naju. Domačini so naju sprejemali večinoma s strahom in grozo. V enem slučaju so naju imeli za bogova, ki sva prispela z vozom iz nebes na zemljo; prinesli so nama darov in hrane in naju hoteli moliti. Kralj Kabua v bečuanski deželi je velik ljubitelj letalstva. Pripravil nama je namreč v svoji prestolici posebno izkrcevališče. Ko sva priplula v Kapstadt, sva letela skupno približno 110 ur.

r. **Zgodovina sladkorja.** Dandanašnji je sladkor eno najpotrebnejših živil. Malokdo pa ve, da so sladkor rabili že Kitajci pred 2000 leti. V srednjem veku je prišel sladkor v rabo pri Portugalcih najprvo. Ljudstvo je govorilo, da izdelujejo sladkor indijski čarodejci. Šele Marco Polo je prepričal v letih 1271. do 1295. svet, da je to bajka in je razložil, iz česa se izdeluje sladkor. Potem se je širil sladkor po Arabiji in počasi po vsem svetu.

r. **Rotšildovi „stekleni vrtovi“ zaprti.** Znani dunajski milijarder baron Rotšild je imel 81 steklenih salonov, v katerih je gojil najrazličnejše cvetlice iz južnih krajev, posebno orhideje. Za vzdrževanje potrebne toplote v salonih je bilo treba 500 vagonov kuriva na leto. Ker pa avstrijski industriji sedaj močno primanjkuje kuriva, je dunajska vlada sklenila, da vrtove zapre.

r. **Zdravniki bolnišnice v Inomostu na Tirolskem** so zagrozili, da stopijo takoj v stavko, ako se ne ugodni njihovim upravičenim zahtevam. Zahtevajo namreč popolno enakopravnost vseh na klinikah delujočih zdravnikov z njihovimi dunajskimi tovariši.

r. **Zrakoplov za 100 oseb.** Iz Rima poročajo, da se je vršil v soboto prvi poizkusni polet preko Atlantskega morja, in sicer z novim, velikim zrakoplovom, v katerem je prostora za 100 oseb.

r. **Boj proti draginji v Ameriki.** Konsumenti v Ameriki se silno energično postavljajo v bran vedno večji draginji. V New Yorku je videti po glavnih trgih elegantne dame z lesenimi čevlji, ki demonstrirajo proti draženju obuval. Neki ameriški senator prihaja na seje senata v čisto preprosti delavski obleki, na vseučiliščih pa je opaziti dijake, ki prihajajo k predavanjem v delavskih predpasnikih.

r. **Poldrug milijon stroškov za osebno varstvo Nittija.** „Idea Nazionale“ piše: Dobili smo natančne podatke o vsoti, ki jo mora plačevati italijanski narod za osebno varnost ministrskega predsednika Nittija, ki je, kakor znano, tako bojazljiv in nezaupljiv, kakor dosedaj še noben ministrski predsednik v Italiji. Iz teh številkih izhaja, da se za osebno varstvo Nittija uporablja 90 tajnih policistov, ki dobivajo zato 10 do 16 lir dnevno nagrade; dalje 200 orožnikov pod poveljstvom 18 častnikov, 1 policijski komisar in 2 avtomobila.

K temu pridejo še razne druge varnostne priprave okrog Nittijeve hiše. Vsi izdatki skupno znašajo poldrug milijon kron. Govori pa se, da bo Nittijeva hiša v kratkem še bolj zastražena. Pred par dnevi je bilo celo časnikiarjem prepovedano, približati se hiši, v kateri stanuje Nitti. Dočim je stala še pred kratkim vsakih 200 metrov po ena straža, stoji sedaj že na vsakih 50 metrov.

r. **Torpedi napolnjeni z žganjem.** Odkar je v Ameriki prepovedana vsaka pijača, se moramo samo čuditi, s kako duhovitimi zvižčami vendarle utihotapljujejo ljubitelji pijače svojo pekočo tekočino v državo „suše“, kot danes imenujejo Ameriko. Pred kratkim so potniki prinesli žganje v punčkah, danes javljajo, da so našli v torpedih, ki so bili poslani v Ameriko, 25 galonov (blizu en hektoliter) žganja. Ravno so zgradili nov torpedo, ki bi mogel prinesiti 50 galonov žganja.

r. **Izgubljeni dijamanti.** V Londonu je izgubil neki belgijski trgovec z dijamanti mal kovčeg z dijamanti v vrednosti 60.000 angleških funtov, to je 50 milijonov kron. To je res lepa izguba. Bogve, kam se bo obrnil pošteni najditelj, ki mu je prišel ta kovčeg v roke?

r. **Romantični dogodek.** Casopisi poročajo o romantičnem dogodku, ki se je zgodil ob priliki bega Djenikinove armade iz Novorosijska. Neki vlak rdečega križa ameriške pomožne ekspedicije je porabil zadnja drva in pretela mu je nevarnost, da pade v roke rdeče garde. Američani so se odločili, da žrtvujejo vagon konzerv s svinjskim mesom in — puščajoč za seboj debeli, črni oblak dima in šireči vonj pečene svinjetine, je mogel bolniški vlak uteči rdeči armadi, kot pravi poročilo.

r. **Pomešana soproga.** Kakor poroča neki angleški list, je neka priletna bogata vdova v New Yorku dala zemske ostanke svojih obeh soprogov prepeljati v krematorij in tamkaj vpepeliti. Vdova je nato shranila pepel v posebni žari, ki je bila razdeljena na dva dela. Pri nekem majhnem popravilu žare pa je sedaj, po zatrdilu gospe, dotična tvrdka postopala tako neprevidno, da se je pepel obeh pokojnikov deloma stresel in zmešal. To je vdovo tako silno razburilo, da je dobila živčni napad in da ima vedno silno mučne sanje. Zato je sedaj proti konsorciju krematorija vložila tožbo za odškodnino za svoje bolniške stroške.

r. **Severni tečaj kot zdravilišče.** O priliki smrti raziskovalca severnega tečaja Pearyja so listi naglašali zanimivo dejstvo, da je ta znameniti raziskovalec potoval na severni tečaj le iz zdravstvenih ozirov. Peary je bil precej slabotnega zdravja in je pripovedoval sam, da mu je zrak polarnih krajev, v katerih je prebil mnogo let svoje življenja, postal dobesedno že življenska potreba. Le v dotičnih krajih se je telesno počutil popolnoma svežega in krepkega. V zadnjem času se je Peary bavil z zrakoplovstvom in je nameraval z zrakoplovom na severni tečaj.

r. **Umrljivost v Rusiji.** Po uradnih poročilih petrograjskega zdravstvenega komisarijata je znašala l. 1911. umrljivost v Rusiji 21,5, l. 1918. že 42 in l. 1919. pa 75 na tisoč; dočim je bilo število rojstev l. 1911. za osem od tisoč višje kakor število umrlih, je število umrlih v l. 1919. za 62 višje od števila rojstev, tako, da bi pri nadaljevanju podobnih razmer Rusija že v 20 letih popolnoma izumrla.

r. **Čudežno razpelo.** V mestecu Limpas na severnem Španskem se nahaja razpelo, umetniško delo iz 17. stoletja, ki je naenkrat zaslovelo po vsej deželi kot čudežno. Kristus se baje premikajo oči in obraz, prsi se dvigajo in padajo in iz

glave, ovenčane s trnjevo krono, padajo krvave kaplje na ramena. Okoli 70.000 ljudi je že prišlo gledat to razpelo, med drugimi tudi kraljevska dvojica z otroci, papeški nuncij in mnogo španskih škofov, ki pa niso mogli opaziti na razpelo nobenih izprememb.

r. **Nenavadna halucinacija.** Neki bančni uradnik iz Rovinja se je nedavno vračal ponoči proti domu. Ker je deževalo, je šel ob zidovju hiš, da bi se malo obvaroval mokrote. Naenkrat zapazi na sredi ulice veliko množico ljudi, bosih in zavitihih v bele rjuhe, in vsakdo je imel v desni roki malo svetilko. Vsi so imeli steklene oči in prstenorjava lica. Bančni uradnik bi moral iti naprej, pa se je rajše vrnil, da bi se izognil tej čudni procesiji. Toda komaj je napravil par korakov, je že opazil, da prihaja z druge strani enaka procesija. Ta množica čudnih prikazni ga je prisilila, da je stopil na sredo ulice. Vsi so ga gledali. Sedaj je šele opazil, da nosijo na vrvciah privezane male mrtvaške glave. Bančni uradnik je korakal polagoma naprej in ko je prišel do cerkve, se je procesija nehala. Zadnja oseba v procesiji, neka žena, mu je rekla tiho: „Mi smo duše iz vic; prihajamo iz pokopališča in gremo v cerkev.“ — Dotični uradnik je bil živčno bolan in je bila ta prikazen halucinacija. Mož pa tudi drugače ni bil pri pravi pameti, kajti dva dni po tej čudni halucinaciji so ga prepeljali v norišnico.

r. **Čin policijskega psa.** Pred kratkim je bilo v genovskem pristanišču najdeno trupolo mlade ženske, ki je bila umorjena z bodalom. Ker ni bilo nobenih sledov, so poklicali najboljšega policijskega psa, ki je prišel zločincem kmalu na sled. Pes je sledil človeškim očem nevidnemu sledu do neke hiše, kjer je stanovalo več rokodelcev. In res! V sobi, v kateri je stanoval neki mladenič z imenom Bartoni, je našla policija krvavo obleko. Sosedje so pripovedovali, da je Bartoni prišel domov mirnega in veselega obraza. Ko se je preoblekel, je zopet zapustil hišo. Pes je nato sledil svojemu sledu do neke kavarne, kjer so se spominjali, da je bil pred malo časa prišel neznan mladenič. Pes je zasledoval svojo sled od kavarne do kavarne in skočil končno z divjim lajanjem v kavarno „Laveno“. Zdirjal je takoj v plesno dvorano, se preril skozi plesoče parčke in se ustavil pred nekim mladeničem, ki ga je potem pograbil in držal toliko časa, da ga je policija uklenila. Na policijski stražnici je Bartoni priznal, da je umoril deklico iz gole ljubosumnosti.

Za smeh in kratek čas.

Župnik Jaka na potovanju. Župnik Jaka se pelje na shod SLS v Ljubljano. Ob 1/2 12. uri pripohipa na kolodvor. Ko kupuje karto, se začne premikati vlak. Jaka zatuli: „Pol ure popred pridem na kolodvor, pa mi ga pred nosom izpustite. Pritožim se na ravnateljstvo ali pa kar na ministra Korošca. Ta Vam že pokaže.“ — Uradnik si ogleda Jakata skozi okence in vpraša: „S katerim vlakom pa ste se hoteli odpeljati.“ — Jaka zarenci: „Kaj, s katerim vlakom? Z opoldanskim seveda.“ — Uradnik se na ves glas zasmeje: „No, kaj pa kričite? Ta vlak, ki je zdaj odšel, je bil oni, ki se je imel odpeljati ob 1 uri ponoči.“

Kuharica k večji družini in kavarniška kuharica ter pomivalka za kuhinjo se takoj sprejmejo. Plača dobra, po dogovoru, hrana tečna in zadostna. Ponudbe na Hotel „Slon“, Ljubljana.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

Stritarjeva ulica številka 2. Podružnice v Splitu, Trstu, Celovcu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in Borovljah; bančna ekspozitura v Ptuju.

Dolniška glavica in rezerve okrog **K 50,000.000** —
Telefon št. 261.

Sprejema **vloge na knjižice in tekoči račun** proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, = valut in dovoljuje vsakovrstne kredite. =
Brzjavni naslov: „Banka“.

Dolniška glavica: **K 30,000.000**

Jadranska banka :: Podružnica Ljubljana

Rezerve: okrog **K 10,000.000**

Centrala: Trst. Podružnice: Beograd, Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Maribor, Metkovič, Opatija, Split, Sarajevo, Šibenik, Zader, Ekspozitura Kranj.

Sprejema: Vloge na knjižice. — Vloge na tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. — Rentni davek plača banka iz svojega.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd. **Izdaja:** Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov: Jadranska.

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Daje predujme: na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih. Daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Telefon št. 257.